

Oude wijn in nieuwe vakken

Het Streekarchief keert terug naar zijn oude plek

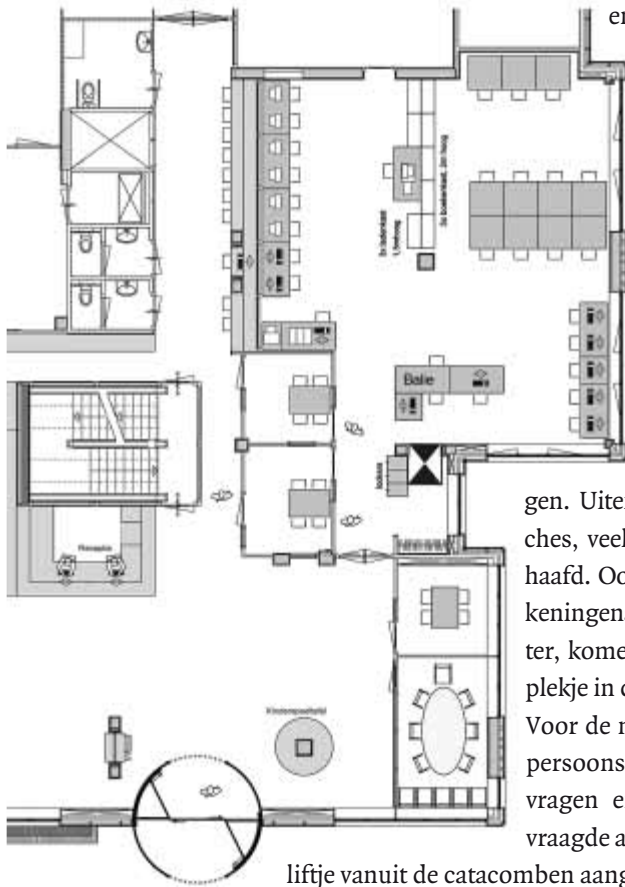
EGBERT PELGRIM

Het vorige nummer van het *Hilversums Historisch Tijdschrift* meldde dat de archieven in onze regio digitaal te raadplegen zijn via de website www.gooienvechthistorisch.nl en daarmee een forse stap in de 21ste eeuw hebben gezet. Maar natuurlijk gaat er niets boven de geur van oud papier en in leer gebonden folianten. Daar heeft het de laatste paar jaar echter een beetje aan ontbroken. Alweer bijna vier jaar is het Streekarchief gehuisvest aan het Melkpad; de verbouwing van het kantoor aan de Oude Enghweg duurde wat langer dan gepland. Hoewel bijzonder fraai, had het pand aan het Melkpad echter een groot nadeel: het bood bij lange na niet voldoende ruimte om het hele archief op de voorgeschreven, veilige wijze op te bergen. Het grootste deel van de archiefstukken moest in het Rijksarchief Haarlem ondergebracht worden. Op het Melkpad lagen alleen de meest geraadpleegde stukken opgeslagen, dus vaak documenten uit Hilversum. Voor de archivale fijnproever, op zoek naar nu net die ene rekening uit zeventienhonderd zoveel uit Loosdrecht of Laren, was het dus soms even behelpen. Waarbij niet onvermeld mag blijven dat de archiefmedewerkers in voorkomende gevallen graag bereid waren, benodigde stukken uit Haarlem te laten aanrukken.

Stadskantoor

Maar gelukkig is het nu eindelijk zo ver dat het kantoor van de voormalige Dienst Stadsontwikkeling ontwikkeld is tot een fraai en functioneel Stadskantoor, dat 31 maart jongstleden in gebruik werd genomen. Ook het Streekarchief zal op de oude stek terugkeren. Min of meer, want was het publieksgedeelte van het archief voorheen nog in de kelder gehuisvest, binnenkort kunnen de gasten op de begane grond terecht, waar de studiezaal een riant uitzicht biedt op de tuin en wat oude villa's. Naar verwachting zal het archief eind mei zijn deuren in het stadskantoor aan de Oude Enghweg voor bezoekers kunnen openen en komt aan de periode-Melkpad een definitief einde en kunnen ook de volledige archieven van de omliggende gemeenten Laren, Blaricum, 's-Graveland, Kortenhoeft, Laren, Loosdrecht en Nederhorst den Berg weer geraadpleegd worden.

In de nieuwe studiezaal is het goed toeven. Zoals ook in de rest van het gebouw is hier gebruikgemaakt van zoveel mogelijk natuurlijke materialen. De ruimte straalt daardoor rust, warmte en lichtheid uit. Het bamboe op de wand en speciale plafondplaten dempt bovendien veel van het geluid, zodat er in alle rust gewerkt kan worden. De in het plafond weggevoerde klimaatregeling zorgt zomer

Plattegrond van de geplande inrichting van de studiezaal. Onder: het liftje waarmee alle archiefstukken gehaald en gebracht worden. (alle foto's: EJP)

liftje vanuit de catacomben aangevoerd worden.

Archiefkelders

Het grootste deel van het Streekarchief wordt gevormd door de archiefkluisen in de kelder. Deze zijn – behoudens een enkele bezichtiging – normaal gesproken niet voor publiek toegankelijk. Ik mocht er, begeleid door archivaris Karin Abrahamse, een kijkje nemen.

Direct onder de studiezaal bevindt zich de *back office*, het kantoor waar archiefmedewerkers archiefstukken inventariseren, rubriceren en catalogiseren (een archief vraagt onderhoud) en de boven 'bestelde' archiefstukken in het liftje schuiven. Deze stukken moeten dan eerst uit de kluis gehaald worden, waarvan er zich vier in de kelder bevinden: drie voor 'gewone' archiefstukken en een voor kaarten en tekeningen, met name het bouwtekeningenarchief van Dudok.

De drie gewone archiefkluisen zijn voorzien van rolkasten met vele, vele planken. Als de archiefstukken uit Haarlem terugkomen, heeft het Streekarchief ongeveer 2,5 kilometer archief. Archieven groeien nog steeds en met de 4,5 kilometer kastplank die de kluisen nu hebben, verwacht de archivaris nog een jaar of 15 vooruit te kunnen.

en winter voor een aangename temperatuur, terwijl een geheel geautomatiseerde zonwering een al te enthousiast zonnetje buitensluit.

Voor de bezoeker zullen er elf ruime studieplekken komen: tafels die groot genoeg zijn voor het bestuderen van de archiefstukken. Uiteraard zullen daar ook aansluitmogelijkheden zijn voor laptops, tegenwoordig een steeds vaker gebruikt hulpmiddel bij historisch onderzoek. Nieuw zal de opstelling zijn van vijf pc's waarop de bezoekers het groeiende digitale archief op de eigen website kunnen inzien of via internet andere archieven kunnen raadplegen.

Uiteraard blijven de leesapparaten voor de microfiches, veel gebruikt bij genealogisch onderzoek, gehandhaafd. Ook de ladenkasten met de fiches van het bouwtekeningenarchief, met bijbehorende leesapparaten en printer, komen natuurlijk terug. De naslagwerken vinden een plekje in de centraal opgestelde boekenkasten.

Voor de medewerkers van het archief komt er een tweepersoons balie waar de bezoekers inlichtingen kunnen vragen en archiefstukken kunnen aanvragen. De gevraagde archiefstukken zullen – en dat is nieuw – met een

Daarna komt er waarschijnlijk een vierde kluis in de kelder beschikbaar, waardoor het archief nog eens voor 10 jaar archieven kan herbergen. Wat er daarna moet gebeuren, is nog onduidelijk, maar verwacht mag worden dat archiefvorming tegen die tijd voor een belangrijk deel digitaal zal zijn. Servers zullen dan de rol van archiefkasten over gaan nemen, een proces dat overigens nu al een rol begint te spelen.

Een aparte kluis is er voor de Dudoktekeningen en de topografische collectie. Hier komen in honderden platte laden de bouwtekeningen, kaarten en tekeningen te liggen. Ook is hier ruimte voorzien voor het opbergen van fotocollecties. Een aardig detail is, dat in elk van de kluizen de kasten een eigen kleur hebben. Was er vroeger maar één kluis, nu is er een rode, een blauwe en een crème kluis. Hiermee wordt voorkomen dat archiefstukken onbedoeld in de verkeerde kluis worden teruggezet. Uiteraard zijn alle kluizen bestand tegen rampen en ander, van buiten komend onheil. De ruimtes achter de brandvrije deuren zijn beveiligd tegen brand en wateroverlast. De beveiliging gaat zo ver, dat als bijvoorbeeld een kluis

De back office in de kelder, met rechts de vierde archiefkluis voor het Dudokarchief en de topografische collectie.

Onder: 4,5 kilometer kastplank in een groot aantal rolkasten in drie archiefkluizen staan klaar voor het veilig herbergen van de archieven van het Streekarchief.

Een deel van de geavanceerde klimaatbeheersinstallatie die de bewaarcondities in de kluisen optimaal moet houden.

om de archiefstukken per karretje tot aan de betreffende archiefplank te halen en brengen. Veel onnodig sleep- en tilwerk wordt hiermee voorkomen. Voor de kluisen is er een klimaatsbeheersingsinstallatie, waarvoor een aparte machinekamer is ingericht. Hier worden voor elke kluis de temperatuur en luchtvochtigheid geregeld, zodat de archiefstukken in optimale conditie bewaard blijven. De machinekamer bevat ook pompen waarmee in het geval van wateroverlast (denk aan gesprongen waterleidingen en zo) het overtollige water direct wordt weggepompt.

Beestjes en schimmels

Nieuw is ook de aparte quarantaineruimte waar het Streekarchief nu over kan beschikken. Met enige regelmaat worden er door particulieren, bedrijven en overheden nieuwe archieven ter bewaring aangeboden. Dozen en mappen met archiefstukken die soms vele jaren op warme zolders of in vochtige kelders hebben vertoefd. In dergelijke gevallen willen zulke archiefstukken behalve informatie ook nog wel eens schimmels en/of parasieten bevatten. Om verspreiding van dergelijke plagen in de bestaande collectie te voorkomen, worden deze archiefstukken nu in een aparte, afgesloten ruimte bewaard totdat een gespecialiseerd bedrijf ze behandeld heeft. Pas daarna worden ze in het archief opgenomen, geïnventariseerd en voor bestudering beschikbaar gemaakt.

Het is een paar jaar behelpen geweest, maar vanaf eind mei 2009 gaat historisch Hilversum beschikken over een streekarchief dat helemaal *state of the art* is. Niet alleen zijn dan alle archiefstukken weer te raadplegen, bovendien kan dat nu gebeuren in een studiezaal waar historisch onderzoek een genoeglijke bezigheid zal blijken te zijn. De openingstijden van het archief voor de nieuwe locatie zijn aangepast: voortaan kunt u er elke werkdag van 9 tot 5 terecht, met uitzondering van de maandagmiddag, wanneer het archief om 13.00 uur zijn deuren sluit. Voor verdere inlichtingen kunt u terecht op www.gooienvechthistorisch.nl.